

Lietuvos kariuomenė

Reglamentuoja <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/c88172d0a56811ea9515f752ff221ec9/asr>

Kandidatai tarnybai skirstomi į 4 grupes:

- **Pagal 1 skiltį tikrinami asmenys:**
 - šaukiami į privalomąją pradinę karo tarnybą, išskyrus karo prievolinkus, šaukiami į privalomąją pradinę karo tarnybą atlikti kitokios trukmės tarnybą, stojantys į savanorišką nenuolatinę karo tarnybą (išskyrus stojančius į savanorišką nenuolatinę karo tarnybą pagal Karinių specialybių sąrašą;
 - stojantys į Lietuvos šaulių sąjungos kovinius būrius;
 - stojantys į profesinę karo tarnybą (išskyrus stojančius į profesinę karo tarnybą pagal Karinių specialybių sąrašą;
 - stojantys į karo mokymo įstaigas;
 - privalomosios pradinės karo tarnybos kariai, išskyrus karius, atliekančius kitokios trukmės tarnybą;
- **Pagal 2 skiltį tikrinami asmenys,** vykstantys į tarptautines operacijas
- **Pagal 3 skiltį tikrinami asmenys:**
 - tolesnei profesinei karo tarnybai;
 - stojantys į profesinę karo tarnybą pagal Karinių specialybių sąrašą
 - stojantys į savanorišką nenuolatinę karo tarnybą pagal Karinių specialybių sąrašą
 - stojantys į tarnybą žvalgybos institucijoje pagal žvalgybos pareigūno sutartį;
 - atliekantys tarnybą žvalgybos institucijoje pagal žvalgybos pareigūno sutartį;
 - karo mokymo įstaigų absolventai, stojantys į profesinę karo tarnybą;
 - vykstantys mokytis į užsienio šalių mokymo įstaigas;
 - profesinę karo tarnybą atlikusieji atsargos kariai, stojantys į profesinę karo tarnybą;
 - profesinę karo tarnybą atlikusieji atsargos kariai, stojantys į savanorišką nenuolatinę karo tarnybą;
 - šaukiami į kitą tarnybą rezerve;
 - rezervo kariai;
 - tolesnei savanoriškai nenuolatinei karo tarnybai;
 - tolesnei tarnybai Lietuvos šaulių sąjungos koviniuose būriuose;
 - tolesnei tarnybai aktyviajame kariuomenės personalo rezerve
- **Pagal 4 skiltį tikrinami asmenys,** šaukiami į kitą tarnybą rezerve kariniuose vienetuose, skirtuose karo padėties metu padėti vykdyti karo komendanto funkcijas, ir šiuose kariniuose vienetuose tarnybą atliekantys rezervo kariai, taip pat karo prievolinkai, šaukiami į privalomąją karo tarnybą paskelbus mobilizaciją, ir kariai, atliekantys šią tarnybą; taip pat asmenys, šaukiami į privalomąją pradinę karo tarnybą atlikti kitokios trukmės tarnybą, ir privalomosios pradinės karo tarnybos kariai, atliekantys kitokios trukmės tarnybą

Papunkčio Nr.	Ligos ir sveikatos sutrikimai	Pripažinus tinkamu maksimalus apribojimo laipsnis	1 skiltis	2 skiltis	3 skiltis	4 skiltis
23.1	Dažni ar vidutinio dažnumo paroksizminiai priepuoliai su ryškiais ar vidutiniais ryškiais funkcijos sutrikimais	–	Netinkami	Netinkami	Netinkami	Netinkami
23.2	Reti paroksizmai be psichikos ir kitų charakteringų asmenybės pakitimų	6	Netinkami	Netinkami	Tinkami	Tinkami
23.3	Reti epizodiniai sutrikimai	6	Tinkami	Tinkami	Tinkami	Tinkami
24.1	Ryškūs, vidutiniskai ryškūs funkcijos sutrikimai	–	Netinkami	Netinkami	Netinkami	Netinkami
24.2	Neryškūs funkcijos sutrikimai	6	Netinkami	Netinkami	Tinkami	Tinkami
24.3	Trumpalaikiai kraujotakos sutrikimai (be organinės kilmės simptomatikos ir liekamųjų reiškinių)	6	Tinkami	Individualiai	Tinkami	Tinkami
24.4	Būklė po ūminės ligos be liekamųjų reiškinių	–	Netinkami, pakartotinė ekspertizė	Netinkami, pakartotinė ekspertizė	Tinkami	Tinkami

Taikymo paaiškinimai:

- 23 punktas. Epizodiniai ir paroksizminiai sutrikimai (**G40–G44**). Miego sutrikimai (G47). Kiti ir nepatikslinti traukuliai (R56.8). Stebėjimas dėl kitų įtariamų ligų ir būklių (Z03.8).
 - 23.3 papunktis taikomas nustačius migreną ir kitus galvos skausmo sindromus, centrinės kilmės OMAS.
- 24 punktas. Praeinantys (tranzitiniai) smegenų išemijos priepuoliai ir su jais susiję sindromai (G45). Kraujagysliniai smegenų sindromai sergant cerebrovaskulinėmis (smegenų kraujagyslių) ligomis (G46). Cerebrovaskulinės (smegenų kraujagyslių) ligos (I60–I69). Kitos patikslintos cerebrinių kraujagyslių formavimosi ydos (Q28.39). Svaigulys ir galvos sukimasis (R42). **Galvos skausmas (R51)**. Apalpinimas ir kolapsas (R55).
 - 24.1 papunktis taikomas nustačius galvos ir nugaros smegenų kraujotakos sutrikimus, sukeliančius ryškius ir vidutinius organizmo funkcijų sutrikimus.
 - 24.2 papunktis taikomas nustačius galvos ir nugaros smegenų kraujotakos sutrikimus, sukeliančius neryškius organizmo funkcijų sutrikimus. Šis straipsnis taikomas esant neurologinės kilmės alpimų.
 - 24.3 papunktis taikomas nustačius ekstrakranijinių ir smegenų kraujagyslių ligas, kai organizmo funkcijos nesutrikusios.
 - Dėl tinkamumo pagal 2 skiltį sprendžiama individualiai, vertinant objektyvią būklę, medicininių dokumentų duomenis (ligos sunkumą, eigą, taikomą gydymą bei stebėjimo periodiškumą), profesinę riziką, aplinkos sąlygas ir TO trukmę. Jei skiriamas nuolatinis medikamentinis gydymas, asmuo pripažįstamas netinkamu tarnybai TO.

KARINIŲ SPECIALYBIŲ, KURIAS TURINTIEMS ASMENIMS TAIKOMI PROFESINĖS KARO TARNYBOS KARIŲ SVEIKATOS REIKALAVIMAI, SĄRAŠAS (t.y. anksčiau minimas „Karinių specialybių sąrašas“)

1.	314700	Maisto gamybos technologas
2.	330200	Statybos inžinierius
3.	334100	Statybos inžinerijos technikas
4.	410100	Medicinos gydytojas
5.	410200	Gydytojas administratorius / medicinos karininkas gydytojas
6.	410300	Šeimos gydytojas
7.	410400	Ortopedas traumatologas
8.	410500	Anesteziologas reanimatologas
9.	410600	Oftalmologas
10.	410700	Otorinolaringologas
11.	410800	Psichiatras
12.	410900	Vidaus ligų gydytojas
13.	411000	Chirurgas
14.	411100	Fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojas
15.	411300	Laboratorinės medicinos gydytojas
16.	411400	Radiologas
17.	411500	Akušeris ginekologas
18.	411600	Dermatovenerologas
19.	411700	Neurologas
20.	411800	Gydytojas odontologas
21.	411900	Bendrosios higienos gydytojas
22.	412000	Gydytojas epidemiologas

23.	412100	Medicinos entomologas
24.	412200	Gydytojas bakteriologas
25.	412300	Aviacijos medicinos gydytojas
26.	424100	Slaugos administratorius
27.	424200	Sveikatos mokymo organizatorius
28.	424300	Bendrosios praktikos slaugytojas
29.	424500	Anestezijos ir intensyviosios terapijos slaugytojas
30.	424600	Operacinės slaugytojas
31.	424800	Dietistas
32.	424900	Masažuotojas
33.	425000	Klinikos laborantas
34.	425100	Biomedicinos technologas
35.	425200	Radiologijos technologas
36.	425300	Gydytojo odontologo padėjėjas
37.	425400	Burnos higienistas
38.	430100	Kineziterapeutas
39.	430200	Medicinos psichologas
40.	430300	Visuomenės sveikatos karininkas
41.	434200	Higienos laborantas
42.	434500	Visuomenės sveikatos specialistas
43.	440100	Vaistininkas
44.	440200	Medicinos technikos inžinierius
45.	440300	Medicinos priemonių vadybininkas
46.	444100	Farmakotechnikos specialistas
47.	444300	Medicinos technikos specialistas
48.	610100	Finansininkas
49.	610200	Buhalteris
50.	614100	Finansininkas karininkas
51.	614200	Buhalteris karininkas
52.	620100	Karo geografas
53.	630100	Teisininkas
54.	630200	Ikiteisminio tyrimo tyrėjas
55.	660100	Kapelmeisteris
56.	660200	Dirigentas
57.	660300	Tamburmažoras
58.	664100	Fleitininkas
59.	664200	Obojininkas
60.	664300	Fagotininkas
61.	664400	Klarnetininkas
62.	664500	Saksofonininkas

63.	664600	Trimitininkas
64.	664700	Valtornininkas
65.	664800	Eufonininkas
66.	664900	Trombonininkas
67.	665000	Tūbininkas
68.	665100	Perkusininkas
69.	7202A0	Anglų kalbos vertėjas
70.	740100	Psichologas
71.	770100	Karo istorikas
72.	650100	Romos katalikų bažnyčios kunigas
73.	794100	Karo korespondentas
74.	412400	Skubios pagalbos medicinos gydytojas
75.	412500	Sporto medicinos gydytojas
76.	412600	Gydytojas dietologas
77.	412700	Darbo medicinos gydytojas
78.	425800	Skubios medicinos pagalbos slaugos specialistas
79.	434300	Paramedikas
80.	434400	Autoklavuotojas
87.	514600	Kibernetinio saugumo technikas
88.	514200	Informacinių sistemų technikas
89.	514300	Programų sistemų technikas
90.	514500	Perdavimo sistemų technikas
91.	514400	Radijo ryšio sistemų technikas
92.	514100	Ryšų ir informacinių sistemų technikas

Statutiniai pareigūnai (policija, VSAT, FNTT, VST, ugniagesiai)

Pastaba – prokurorams ar ketinantiems jais tapti galvos skausmo sutrikimai netrukdo eiti tarnybos.

Reglamentuoja – <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.9C347611A274/asr>

Kandidatai tarnybai skirstomi į 3 grupes:

- **I skilties sveikatos būklės reikalavimai** – taikomi asmenims, pretenduojantiems į tarnybą, pageidaujantiems mokytis statutinėje profesinio mokymo įstaigoje, statutinės profesinio mokymo įstaigos įvadinio mokymo kursuose ar statutinės įstaigos išduotu siuntimu studijuoti Lietuvos aukštojoje mokykloje, kursantams, tarnybos pareigūnams, buvusiems tarnybos pareigūnams, grąžinamiems į tarnybą ar siekiantiems atkurti tarnybos pareigūno statusą, kurių pareigybių aprašymuose nustatytos funkcijos daugiausia susijusios su organizuotų ginkluotų (specialiųjų) operacijų ne karo metu vykdymu; asmenų saugojimu; mobiliųjų palydų vykdymu; patruliavimu; pasienio teisinio režimo kontrolės vykdymu; teisės pažeidėjų paieška, persekiojimu ir sulaikymu, mokymu nardyti ir nardymu; gaisrų gesinimu, ekstremaliųjų įvykių padarinių šalinimu, žmonių, turto gelbėjimo darbų atlikimu, kai naudojama aukštalipių įranga.
- **II skilties sveikatos būklės reikalavimai** – taikomi asmenims, pretenduojantiems į tarnybą, pageidaujantiems mokytis statutinėje profesinio mokymo įstaigoje, statutinės profesinio mokymo įstaigos įvadinio mokymo kursuose ar statutinės įstaigos išduotu siuntimu studijuoti Lietuvos aukštojoje mokykloje, kursantams, tarnybos pareigūnams, buvusiems tarnybos pareigūnams, grąžinamiems į tarnybą ar siekiantiems atkurti tarnybos pareigūno statusą, kurių pareigybių aprašymuose nustatytos funkcijos daugiausia susijusios su nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų prevencija prižiūrime teritorijoje; pastatų, objektų saugojimu ir periodinio patruliavimo, apžiūrint saugomas teritorijas, vykdymu; slaptu asmenų sekimu, asmenų ir transporto priemonių, vykstančių per valstybės sieną, pasienio tikrinimu; budėjimu vidaus postuose; konvojavimu; patruliavimu; pasienio teisinio režimo kontrolės vykdymu; ikiteisminio tyrimo atlikimu, vykdam kriminalinę žvalgybą; kriminalinės žvalgybos vykdymu; gaisrų gesinimu, ekstremaliųjų įvykių padarinių šalinimu, žmonių, turto gelbėjimo darbų atlikimu, kai nėra naudojama aukštalipių įranga; šarvuotųjų, gaisrų gesinimo ir gelbėjimo transporto, įskaitant mažuosius laivus, priemonių, specialiojo konvojavimo keleivinio autotransporto valdymu; orlaivių, laivų įgulos narių funkcijų atlikimu; objektų patikros, siekiant aptikti, nustatyti ir neutralizuoti ginklus ir (ar) šaudmenis, sprogiąsias medžiagas ir (ar) užtaisus, atlikimu; pareigūnų fizinio, taktinio, kovinio parengimo funkcijų vykdymu; nėrimo vadovų funkcijų vykdymu; vadovavimo ir organizavimo funkcijų vykdymu gaisrų, ekstremaliųjų įvykių padarinių šalinimo, žmonių ir turto gelbėjimo vietose; buvusiems vidaus tarnybos sistemos pareigūnams, įtraukiamiems į centrinės statutinės įstaigos personalo rezervą; į Vadovybės apsaugos tarnybos rezervą įtrauktiems buvusiems Vadovybės apsaugos tarnybos pareigūnams, laikinai skiriamiems į Vadovybės apsaugos tarnybos pareigūno pareigas.
- **III skilties sveikatos būklės reikalavimai** – taikomi asmenims, pretenduojantiems į tarnybą, pageidaujantiems mokytis statutinėje profesinio mokymo įstaigoje ar statutinės profesinio mokymo įstaigos įvadinio mokymo kursuose, ar statutinės įstaigos išduotu siuntimu studijuoti Lietuvos aukštojoje mokykloje, kursantams, tarnybos pareigūnams, buvusiems tarnybos pareigūnams, grąžinamiems į tarnybą ar siekiantiems atkurti tarnybos pareigūno statusą, kurių pareigybių aprašymuose nustatytos funkcijos daugiausia susijusios su budėjimu patalpose, atliekant informacijos ir operatyvaus valdymo funkcijas; intelektinės žvalgybos ir apsaugos vykdymu; ikiteisminio tyrimo atlikimu, nevykdam kriminalinės žvalgybos; techninės saugos sistemų, priemonių projektavimu, rengimu, eksploatavimu bei jų priežiūra; kriminalinės žvalgybos vykdymu; kriminalinėje žvalgyboje naudojamų techninių priemonių priežiūra; kriminalistinių tyrimų atlikimu ir kriminalistinių paslaugų teikimu; valstybinės priešgaisrinės priežiūros vykdymu; tarnybos organizavimo ir vidaus kontrolės funkcijų vykdymu; statutinių įstaigų ar jų padalinių administravimu; dokumentų rengimo arba (ir) kitos administravimo veiklos vykdymu; pareigūnų teorinio parengimo funkcijų vykdymu; pareigūnų fizinio, taktinio, kovinio parengimo organizavimu; transporto priemonių (ir orlaivių) techninės priežiūros vykdymu; funkcijų, neišvardytų Sąvado 2 ir 3 išnašose, vykdymu; buvusiems vidaus tarnybos sistemos pareigūnams, įtraukiamiems į centrinės statutinės įstaigos personalo rezervą; į Vadovybės apsaugos tarnybos rezervą įtrauktiems buvusiems Vadovybės apsaugos tarnybos pareigūnams, laikinai skiriamiems į Vadovybės apsaugos tarnybos pareigūno pareigas.

Būklė	I skiltis	II skiltis	III skiltis
9. Migrena ir kiti galvos skausmo sindromai. Galvos smegenų kraujotakos sutrikimai. Kitos nugaros smegenų ligos. Autonominės (vegetacinės) nervų sistemos sutrikimai. Kiti nervų sistemos pakitimai sergant ligomis, klasifikuojamomis kitur. Alpimas ir kolapsas. Miego sutrikimai.			
9.1. ryškūs funkcijos sutrikimai	netinkami	naujai priimamiems / pareigūnai – netinkami	netinkami
9.2. vidutiniai funkcijos sutrikimai	netinkami	naujai priimamiems / pareigūnai – tinkamumas individualus	tinkamumas individualus
9.3. lengvi funkcijos sutrikimai	tinkamumas individualus	naujai priimamiems / pareigūnai – tinkamumas individualus	tinkamumas individualus

Taikymo paaiškinimai:

- 9.3 papunkčiui priskiriami reti (ne dažniau kaip 2 kartus per metus) praeinantys galvos smegenų išemijos priepuoliai, kurie pasireiškia nestabiliais židininiais centrinės nervų sistemos pažeidimo simptomais (parezės, parestezijos, kalbos sutrikimai, smegenėlių pažeidimo reiškiniai ar kt.) ir praeina per parą, nepalikdami jokių nervų sistemos funkcijų sutrikimų. Šiam punktui priskiriamos ir pradinės galvos smegenų kraujagyslių pažeidimo formos, įvairios migrenos rūšys, galvos skausmo sindromai su dažnais priepuoliais, autonominės (vegetacinės) nervų sistemos ligos su retais paūmėjimais. Esant retiems migrenos priepuoliams (3 metų remisija) pagal II–III skiltį tinkamumas tarnybai – individualus.

Aviacijos specialistai (lakūnai)

Reglamentuoja – ES sąjungos teisės aktai: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:02011R1178-20251202#anx_IV

Sertifikavimas skiriamas į tris grupes:

- Class 1 – komerciniai pilotai
- Class 2 – privačių skrydžių pilotai
- LAPL – rekreacinė aviacija

MED.B.005. Bendrieji medicininiai reikalavimai

Sveikatos būklė įvertinama kaip netinkama, jei sveikatos pažymėjimo prašymo teikėjas turi toliau nurodytų sveikatos sutrikimų, kurie sukeltų tam tikrų funkcinių sutrikimų, galinčių trukdyti saugiai naudotis licencija, kurios prašoma, suteiktomis teisėmis, arba dėl kurių prašymo teikėjas staiga galėtų nebepajėgti naudotis tomis teisėmis:

- a) turi įgimtą ar įgytą anomaliją;
- b) serga aktyviomis, latentinėmis, ūmiomis ar lėtinėmis ligomis ar turi negalią;
- c) turi žaizdų, sužalojimų ar operacijos padarinių;
- d) jam pasireiškia pagal receptą arba be recepto išgyyto vartojamo terapinio, diagnostinio arba profilaktinio vaisto poveikis ar šalutinis poveikis.

2 SKIRSNIS

MED.B.065. Neurologija

Prašymo teikėjo, kurio dokumentais pagrįstoje sveikatos istorijoje yra duomenų apie kurį nors iš toliau nurodytų sveikatos sutrikimų arba kuriam jis diagnozuotas klinikiu būdu, sveikatos būklė gali būti įvertinta kaip tinkama tik atlikus išsamesnį vertinimą:

1. epilepsiją, kuri nepasikartojė po to, kai prašymo teikėjui suėjo 5 metai;
2. epilepsiją, kuri nepasikartojė ir kurios gydymas baigtas prieš daugiau kaip 10 metų;
3. epilepsijai būdingus elektroencefalogramos (EEG) nukrypimus nuo normos ir židines lėtas bangas;
4. progresuojančią arba neprogresuojančią nervų sistemos ligą;
5. centrinės arba periferinės nervų sistemos uždegiminę ligą;
- 6. migreną;**
7. vienintelį sąmonės sutrikimo be aiškios priežasties epizodą;
8. sąmonės netekimą po galvos traumos;
9. atvirą galvos smegenų sužalojimą;
10. stuburo arba periferinių nervų pažeidimą;
11. nervų sistemos ligas dėl kraujagyslių problemų, įskaitant hemoraginio ir išeminio insulto atvejus.

Taikymo paaiškinimai (neoficialūs):

- Migrena be auros – paprastai suderinama su skrydžiais, jei:
 - priepuoliai reti ir gerai kontroliuojami
 - nėra prodrominių simptomų, galinčių trikdyti skrydį
 - nėra dezorientacijos ar neurologinio deficito
 - vartojami vaistai nesukelia sedacijos
- Migrena su aura – vertinama daug griežčiau. Problemos:
 - regos fenomenai
 - sensoriniai simptomai
 - laikinas neurologinis deficitas
- Todėl:
 - dažni priepuoliai su aura → dažniausiai netinkamas
 - reti ir ilgą laiką nepasikartoję → galimas individualus sprendimas
- Didelė problema pilotams yra medikamentai. Leidžiami tik vaistai, kurie:
 - nesukelia sedacijos
 - neslopina reakcijos
 - neturi kognityvinių šalutinių reiškinių.

- Triptanams dažnai taikomas 24 val. no-fly laikotarpis po vartojimo.

Applicants with an established diagnosis of migraine or other severe periodic headaches likely to cause a hazard to flight safety should be assessed as unfit. A fit assessment may be considered after full evaluation. The evaluation should take into account at least the following: auras, visual field loss, frequency, severity, therapy.

Šaltinis: <https://www.caa.co.uk/aeromedical-examiners/medical-standards/pilots/medical-standards-for-pilots/>

Vairuotojai

Reglamentuoja – <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.DC61D74561C5/asr> (7 priedas, 3 lentelė)

Nr.	Būklė	Reikalavimai
6	Neurologinės ligos ir obstrukcinės miego apnėjos sindromas	Vairuotojo pažymėjimai neišduodami kandidatams į vairuotojus ar neatnaujinami vairuotojams, sergantiems sunkiomis nervų ligomis, išskyrus atvejus, kai prie prašymo pridedama gydytojo neurologo išvada.
		Neurologiniai sutrikimai, susiję su centrinės ar periferinės nervų sistemos ligomis ar chirurgine intervencija, dėl kurių atsiranda sensoriniai ar motoriniai sutrikimai, darantys poveikį pusiausvyrai bei koordinacijai, privalo būti tinkamai įvertinti atsižvelgiant į jų funkcinius padarinius ir progresavimo riziką. Jei yra ligos progresavimo rizika, vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami ar atnaujinami tik periodiškai įvertinant sveikatos būklę.
		Epilepsijos priepuoliai ar kiti staigūs sąmonės sutrikimai kelia rimtą pavojų kelių eismo saugumui, jei jie ištinka asmenį vairuojant motorinę transporto priemonę.
	1 grupė	Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami ar atnaujinami gydytojui neurologui atlikus patikrinimą ir reguliariai atliekant medicinines apžiūras. Gydytojas neurologas įvertina epilepsijos ar kitų sąmonės sutrikimų būklę, klinikinę formą ir progresavimo pavojų, pavyzdžiui, jei pastaruosius dvejus metus nebuvo priepuolių, atliktą gydymą ir jo rezultatus.
	2 grupė	Vairuotojo pažymėjimai neišduodami kandidatams į vairuotojus ar neatnaujinami vairuotojams, kuriuos ištinka ar gali ištikti epilepsijos priepuoliai ar kiti staigūs sąmonės sutrikimai.

Taikymo paaiškinimai (neoficialūs):

Teisės akte konkrečiai nenurodyti migrena ar kitais galvos skausmais sergantys asmenys. Nepaisant to, iš bendro pobūdžio aprašymo galima daryti prielaidą, jog, neurologinės ligos, kurių metu gali pasireikšti sąmonės sutrikimas (pvz.: kamieninė aura bei migrenos komplikacijos (koduojama G43.3) – pvz.: migrenos auros sukeltas traukulių priepuolis), potencialiai gali būti traktuojamos, kaip vairavimo galimybes ribojančios būklės (sprendžiama individualiai).